

Föräldramöte i förskolan

Under läsåret 2003/2004 deltog två arbetslag i pilotprojektet "Matematik från början". En beskrivning därifrån fanns i Nämnaren 4, 2005, "Möjligheter med Mollan och mormor". Samtidigt genomfördes i Överkalix kommun en lokalt utformad kurs för den personal inom förskolan som inte var involverad i pilotprojektet. Därför ägnades också föräldramöten åt matematik.

Jag fick många idéer om hur jag kan skapa nyfikenhet och intresse för matte hos mina barn när vi leker, bakar eller lagar mat. Jag har aldrig förr tänkt på att det handlar om matematik när vi städar "vantlådan" och parar ihop vantar och handskar. Jag blev så inspirerad.

Så säger en mamma efter ett föräldramöte i förskolan, ett möte med matematik som tema. Det är lätt att förstå att många vuxna reagerar när matematik i förskolan kommer på tal:

– Varför ska man starta med matte så tidigt? Barnen kommer att hata ämnet innan de ens hinner börja i ettan.

– Måste treåringarna i förskolan lära sig räkna? Det är väl en uppgift för skolan.

Målsättningen med våra föräldramöten var att

- informera om Lpfö 98 och vad matematik i förskolan innebär,
- berätta om personalens kompetensutveckling,
- arbeta med fördomar och negativa attityder till ämnet som finns hos många vuxna,
- peka på föräldrarnas betydelse för barns lärande i matematik,

- ge stöd och råd om vad föräldrar kan göra hemma för att engagera och utmana sina barn.

I min egenskap som lokal handledare inom pilotprojektet och ledare för kommunens egna kurser ansvarade jag för informationen och aktiviteterna. Här kommer några inslag från ett föräldramöte.

Vantar och matematik

När föräldrarna kom in i möteslokalen möttes de av en i personalen, som hälsade välkommen vid dörren och ur en korg delade ut en vante till var och en. Gåvan gav upphov till många glada skratt och spontana samtal. "Hur ser din vante ut?" och "Vad ska vi använda den till?" hördes i luften. När jag inledde mötet hade alla en vante på ena handen.

– Vad har vantarna med matematik att göra, undrade jag. Vilken matematik kan du upptäcka i den här situationen? Var och en fick fundera på sina egna svar en stund innan samtalet med stolsgrannen kunde börja. Det kom förslag om att räkna, till exempel hur många vantar det blev sammanlagt, hur många som var röda, gröna osv, hur många som var mönstrade. Det flesta förslagen var knutna till antal. "Vad är matematik för dig?" bad jag dem fundera på en kort stund.

Så blev det dags att använda vantarna på något sätt. Det dröjde inte länge förrän alla föräldrar var uppställda på golvet i par som bildats efter vilka vantar som hörde ihop. Jag redogjorde för vad parbildning står för i matematiken och gav olika exempel ur förskolans perspektiv. Vi gick vidare med att beskriva mönstren med hjälp av geometriska begrepp och använde jämförelseord om vantarnas storlek, tjocklek och tyngd. Så kunde jag peka på språkets och kommunikationens betydelse för hur barn lär sig matematik.

Sortering – statistik – sannolikhet

Fortsättningen blev ett grupparbete med knappar, pärlor, byggklossar eller små plastbjörnar. Hur kunde respektive material sorteras? Varje grupp redovisade sin uppdelning. Fanns det fler sätt? Grupperna fortsatte med Lattjolajbanlådan. "En sak ska bort. Vilken och varför?" Det fanns fler än ett rätt svar.

Jag behandlade sortering och klassificering, vad det står för samt kopplingen till språkutveckling och begreppsbyggnad. Dessutom uppmärksammade jag att ett problem ofta kan lösas på många olika sätt.

Inför nästa aktivitet låg det plastfrukter i en skål. Föräldrarna uppmanades att välja sin favoritfrukt. De ställde sig i grupper efter fruktsort, sorterade i högar, räknade hur många, placerade i staplar så att ett diagram växte fram. Samtalet efteråt handlade om vilken matematik de kunde upptäcka i den genomförda övningen? Med analysenschema i bakhuvudet presenterade jag innehållet i området sortering, som växer till statistik och sannolikhet i de senare skolåren. Det blev ett exempel på hur grunden läggs hos de små barnen och hur progressionen kan se ut fram genom skolåren.

Nu gällde det att knyta ihop aktiviteterna med vad som står om matematik i förskolans läroplan, Lpfö 98. Jag redovisade i några punkter och gav tillsammans med personalen fler exempel på hur matematik vävs in i den dagliga verksamheten som vardagsrutinerna och leken, i ett tema eller hur det bearbetas med utgångspunkt från en barnbok. Vi redogjorde också för hur kompetensutvecklingen var upplagd. Samtidigt

passade vi på att visa bilder på några barns olika sätt att uttrycka kunskaper i matematik och vi berättade om hur pedagogerna skapar nya utmaningar från det barnen gör och funderar över.

Matematik hemma

Mötet avslutades med tankar om vad föräldrar kan göra hemma för att ge barnen positiva upplevelser av matematik, skapa nyfikenhet och intresse för ämnet. Att matematik är mycket mer än att räkna var alla överens om.

En tid efteråt berättade föräldern Susanna Isaksson hur hon upptäckte ett resultat av matematikarbetet i dotterns förskola:

Evelina Isaksson visar mamma Susanna hur man ska dela ett äpple så att det blir fjärdedelar.

Evelina, som blir 4 år i januari, bad om att få ett äpple. Jag gjorde som jag vanligtvis brukar göra: skalade och delade äpplet på mitten. När jag höll på att dela äpplet kom Evelina inspringande i köket och ropar: "Jag vill inte ha så där! Jag vill äta fjärdedelar, som vi gör på dagis!". Först stod jag som ett frågetecken, men fann mig snabbt och frågade samtidigt som jag lade ihop det isärskurna äpplet: "Men hur skall jag göra för att få fjärdedelar?" Då sade Evelina: "Jo mamma, om du delar som du gjorde först, och sedan delar en till gång, då får man fjärdedelar!". Medan hon sade detta visade hon på äpplet hur jag skulle dela.

LITTERATUR

- Doverborg, E. & Emanuelsson, G. (red) (2006). *Små barns matematik*. NCM
- Emanuelsson, G. & Doverborg, E. (red) (2006). *Matematik i förskolan. Nämnaren* TEMA 7.